

Težavna komunikacija

Davorina Petek

- Kaj je težavni posvet – razprava v skupini

Težavni posveti

2

- **zaupa**
- **prijazen**
- **se ne pritožuje**
- **sodeluje**
- **ni zahteven**
- **izvaja aktivnosti, da bi mu bilo bolje**

Bolnik, ki ni težaven

3

- **Jezni bolniki**
- **Zahtevni bolniki**
- **Molčeči bolniki**
- **Klepetavi bolniki**
- **Bolniki s telesno okvaro, ki otežuje sporazumevanje (gluhost, govorne napake...)**

Bolnik, ki je težaven??

4

- **Polimorbidnost, veliko zdravstvenih težav**
- **Neopredeljivi simptomi**
- **Premalo rutine, izkušenj**

Posvet, ki je težaven

5

**Umirajoči bolnik
Težavna okoliščina
Sporočanje slabe novice
Motivacijsko sporazumevanje**

**Celostno poučevanje
Svetovanje
Informacija bolniku
Intervju z bolnikom, posvet**

Težavne vsebine

6

- **Bolnik iz druge kulture**
- **Pogovor o napaki**
- **Komuniciranje z več osebami (bolnik, svojci)**

Težavna okoliščina

7

- **Konflikt je normalen, lahko tudi koristen**
- **Vsako težavno obnašanje sporoča nekaj**
- **Kar izgleda težavno obnašanje, je lahko pogumno obnašanje**
- **Ločiti vsebino in način sporočanja in upoštevati pomen obojega**

Konflikt – stališče do problema

- Pravico imam:
  - Reči ne
  - Da me obravnavajo s spoštovanjem
  - Da izrazim svoja čustva, potrebe, misli
  - Da izrazim nestrinjanje na spoštljiv način
  - Da občutim in izrazim, da me je nekaj razjezilo
  - Da kdaj rabim pomoč
  - Da imam občutek pomoči

Po drugi strani.....

Moj seznam pravic

- **Različne želje – pacienti imajo želje, ki izključujejo naše želje.**
- **Osebnostne značilnosti**
- **Frustracije**

- **Različno izražanje nesoglasij (ignoriranje, debata, prepir, jezo argumentiranje...)**

- **Profesionalci lahko preprečimo neustrezno izražanje nesoglasja.**

- **Spoznati sebe in oceniti druge.**

Podlaga za nesoglasje

10

- **Nemoč, razočaranje, strah, frustracija, prizadetost**
- **Se izraža z bolnikovo:**
  - izgubo samokontrole
  - izbruhom čustev
- **Strategija: de-eskalacija**

Vznemirjenost

11

- **Govorimo mirno, preudarno**
- **Delujemo prepričljivo**
- **Pazimo na lastna nebesedna sporočila**
- **Pustimo bolniku, da “spusti paro” (čas!)**
- **Pokažemo pripravljenost poslušati**
- **Sedimo in bolnika posadimo dlje od sebe**
- **Vzdržujemo neobvezni očesni kontakt**
- **Smo resni, empatični**
- **Se ne smejimo**

Kaj naredimo

12

Predstavimo se	
Najprej pacienta mirno poslušamo. Exploracija: poskusimo razumeti, zakaj se pacient jezi	<ol style="list-style-type: none"> 1. neuresničena pričakovanja 2. neupoštevanje osebnih pravil 3. nerealistična pričakovanja: <ul style="list-style-type: none"> • bolniku jih vljudno predstavimo. <p>Opozorimo, da pričakujemo spoštljivo obnašanje</p>
Razlaga stanja. Razlaga, kaj je bilo storjeno	Dobra razlaga s potekom, kaj smo naredili
Izrazimo empatijo	<ul style="list-style-type: none"> • Razumem vaše občutke • Razumem vaše frustracije • Razumem vaš stres • (Tudi sam bi se tako počutil)
Obravnavamo zaskrbljenost	<ul style="list-style-type: none"> • Kaj vas skrbi? • Potrudili se bomo pomagati • Potrudili se bomo zmanjšati vaš stres
Zmanjšamo jezo Opravičimo se v imenu	Žal mi je, opravičujem se (v imenu kolega) <div style="text-align: right;">13</div>
Ugotovimo, kaj lahko storimo, da popravimo situacijo	Obljubimo, da bomo naredili vse, da se kaj takega ne bi ponovilo <div style="text-align: right;">18/11/16</div>

- Povečan nemir, napetost telesa, hoja po sobi
- Povečana glasnost govorjenja
- Kriljenje z rokami
- Odklanjanje pogovora, odmik
- Slaba koncentracija in proces razmišljanja
- Verbalne grožnje ali kretnje

Znaki naraščajoče agresije

14

- **Izgled**
- **Govor**
- **Obnašanje**
- **Vonj po alkoholu?**
- **Pridobimo informacije od drugih (če smo na HO)**

Ocenimo bolnika

15

- **Nikoli ne podcenjujemo agresije**
- **Ne uveljavljamo svoje moči**
- **Ob obtožbah, grožnjah, poniževanjih ne gremo v obrambni položaj**

Česa NE NAREDIMO

16

- **Vključimo se v pogovor**
- **Ovrednotimo čustva, skrbi**
- **Vprašamo, kakšna so dejstva**
- **Delujemo sproščeno**
- **Varnostna razdalja**
- **Glas naj bo tih, kontroliran in če je primerno, tolažeč**
- **Ne sedimo s prekrižanimi nogami (ne moremo nenadoma vstati)**
- **Med govorjenjem se približamo izhodu**
- **Nikoli ne obračamo hrbta**

DE- eskalacija agresije

17

- **Namenska**
- **Predhodno druga obnašanja (laskanje, prikaz nemoči...)**
- **Značilnosti:**
  - **Nepristna čustva**
  - **Grožnje z namenom pritiska**
  - **Svoj sloves uporablja kot pogajalsko orožje**

Manipulativna agresija

18

- **Obvladovanje lastnega strahu/jeze**
- **Ozemljitev: občutek nog na tleh**
- **Dihanje: počasno, globoko, kompletni izdih**
- **Znižanje ramen, sprostitvev mišic vratu**
- **Vzdržujemo očesni kontakt**
- **Gledamo nevtralni element (očala, lasje...)...**
- **Znižamo glas, govorimo počasi**

Konfrontacija

19

- **Zravnamo glavo in ramena**
- **Vzdržujemo odprto pozicijo (ne križati rok)**
- **Ne delamo nenadnih gibov**
- **Preverimo prostor, kjer smo varni**

- **Skačejo s teme na temo**
- **Dolgi posveti**

- **Trdneje vodimo posvet**
- **Več zaprtih vprašanj**
- **Vzdržujemo strukturo**
- **Vidiki profesionalnosti ob “domačnosti pacienta”**

Klepetavi bolniki

21

- **Bolezen?**
- **Oseba?**

- **Vzpodbujanje pogovora**
- **Prilagoditev hitrosti**
- **Pozor na namige**
- **Pomen dobrega odnosa**

Molčeči bolniki

22

- **Pisno sporazumevanje**
  - Besedilo naj bo kratko.
  - Izognimo se strokovnim izrazom.
  - Izogibajmo se uporabi kratic.
  - Izognimo se rabi prisposodob
- **Branje z ustnic**
  - Ne dvigujmo glasu
  - Govorimo počasneje in razločno.
  - Ne pačimo se in pazimo na obrazno mimiko.
  - Izogibajmo se sočasnemu govorjenju in pisanju.
  - Ne obračajmo glave, temveč gluho osebo ves čas gledajmo v obraz.
  - Sproti preverjamo razumevanje povedanega

Gluhi bolniki

23

- **Gluho osebo gledamo v obraz.**
- **Nagovarjamo gluho osebo in ne tolmača.**
- **Govorimo počasneje, da nam tolmač lahko sledi.**
- **Vzamemo si več časa.**
- **Izogibamo se stavkom, kot so: »Povejte gluhi osebi ...« ali »Kasneje mu razložite,...«**
- **Tolmač ni odgovoren za tolmačeno vsebino, ki jo izpove gluha oseba.**
- **Tolmač ni ne svetovalec ne spremljevalec gluhe osebe.**

Tolmač

24

- **Drugačnost**
- **Sprejemanje in poznavanje druge kulture**
- **Jezikovne ovire**
- **Kulturološko izražanje težav**

- **Dovolj časa**
- **Jasno izražanje**
- **Slikovni material, pisna navodila v več jezikih**
- **Prevajalec, kulturni mediator**

Bolnik iz drugega kulturnega okolja

25

- **Sporočanje slabe novice**
- **Pogovor o spolnosti**
- **Pogovo z bolnikom z duševno motnjo**
- **Komuniciranje z mediji**
- **Komuniciranje s pomočjo IT**
- **Komuniciranje v troje, družinska konferenca**

Še več tem

26

- **Pogovor z umirajočim**
- **Sporazumevanje z otroki**
- **Sporazumevanje z mladostniki**
- **Sporazumevanje s starostniki**

Še bo:

27

- **Sporazumevanje v družinski medicini – priročnik**

- Urednika: Davorina Petek, Igor Švab
- Medicinska fakulteta 2016

Literatura

28